

דבר הנערכת

החבורת שלפנינו היא ה-30, למן יסוד כתב העת, קרקע" בשנת 1971. בחוברות אשר הופיעו עד כה, נוסף לחוברת מיוחדת לא ממוספרת שהוקדשה ליובלה השמנים של הקרן הקימת לישראל, עוצבו הדפוסים של כתב-עת אשר רכש מקום בספריות מקצועיות בארץ ובעולם והפך לאחד מכלי עזר לאנשי מקצוע לכל המתעניינים בשימושי קרקע ומדיניות קרקעית.

במרוצת הזמן השתדלנו להגשים מה ששמונו לנו כמטרה בחוברת הראשונה של בטאוננו: „לשמש במה לדיונים ולליבון בעיות וחילוקי דעות בנושאים של מדיניות קרקעית (שימושי קרקע), ושרפיו של הבטאון יהיו פתוחים לכל דעה והשקפה מבוססת בתחום בעיות הקרקע, כולל דעות המערערות על המוסכמות". תורחגו נתנה לכל המחברים שתראו מפרי עטם, ואנו מקווים כי השתתפותם תמשך גם בעתיד, וליצבור הקוראים — אנא הביעו משאלות, העירו הערות וע"י כך סייעו לשיפור תוכנו של בטאוננו ורמתו.

אנו פותחים את החוברת במאמרו של פרופ' אלישע אפרת בנושא: „מדינת ישראל אחרת לקראת שנות ה-2000".

לדעתו, יש לבנות את המדינה בצביון חדש, על פחות חזון דמויני ויותר על בסיס של מקצועיות. יש לקדם רק אותם תחומים כלכליים רווחיים, עם כל המשתמע מהם, לגבו הפיתוח הפיסי, אך, הכרחי שיחזרו למדינה את ממדיה הטבעיים והסבירים אשר יוכלו להבטיח בעתיד אוכלוסייה יהודית שבנויה על יסודות כלכליים מוצקים.

ד"ר חיים פיאלקוף במאמרו: „אופציות לעתיד" בעלות של קרקע בתת-ניצול בתכניות מתאר מקומיות" מנסה לענות על השאלה: מה עושים בשטח עירוני לא מפותח שיש לו יעוד בניו בעתיד הרחוק, ואין בו צורך כעת! האם להשאיר את הקרקע במצב לא מפותח עד לשעת הצורך? איך ניתן בכלל להעריך כמה עולה להשאיר את האופציות פתוחות עד למועד עתידי שלעתים קרובות לא מוגדר בכלל?

פרופ' דוד גרוסמן במאמרו: „פוטנציאל התעסוקה של החקלאות הערבית בשטחים המחוקקים" סוקר את הפוטנציאל בחקלאות בשטחי יהודה, שומרון ועזה ומנסה לענות על השאלה, האם יש סיכוי שהחקלאות תוכל להיות בסיס לפרנסתה של האוכלוסייה הכפרית.

אלכסנדר פוזנסקי רואה ארבע משימות כדי לקדם את המדיניות הקרקעית בישראל:

1. להחריד בעיבור הישראלי, באמצעי הסברה, כי אינטרס כל עם ישראל דורש כי הקרקע לא תימכר.
  2. שיפור החכירה והיוזקה.
  3. קביעת מדיניות קרקעית לגבי המיעוט הערבי.
  4. השבת קרקע לאומית בלתי מעוברת למינהל מקרקעי ישראל.
- ד"ר חיים צבן סוקר את „התמורות האגרריות ואת ההשלכות הנובעות מכך על המדיניות הקרקעית החקלאית בישראל".

נתן חזקיהו ועודד האושנר מגדירים במאמרים: את זכויות החכירה, היות ורמי היתר בקרקע עירונית הנמסרת ע"י מינהל מקרקעי ישראל, ומרגמים את התחשבים ואת הפעולות.

אנו כוללים בחוברת זו את רשימת המאמרים שהופיעו בחוברות „קרקע" עד כה, כדי לאפשר לקוראנו גישה נוחה יותר לחומר המבוקש.